

Stedenbouwkundig plan Zuidwestkwadrant Osdorp

Locatie	Osdorp, Amsterdam
Opgave	Stedenbouwkundige strategie naoorlogse woonwijk en supervisie vernieuwing
Programma	3.425 woningen (1.590 sloop, 1.203 renovatie, 2.222 nieuw), 28.555 m2 voorzieningen en 2.041 gebouwde parkeerplaatsen
Opdrachtgever	projectbureau Vernieuwing Osdorp
Samenwerking	Michael van Gessel (landschapsarchitect)
Datum	1995 - 2006 (planvorming), 1998 - 2009 (supervisie)
Fotografie	Jannes Linders

a

Opgave

Het Zuidwestkwadrant van Osdorp is een woongebied van circa 3.000 woningen uit de vroege jaren zestig, dat onderdeel is van de Westelijke Tuinsteden in Amsterdam. Kenmerkend voor het gebied is de open bebouwingsvorm: vrijstaande gebouwen met protiek-etagewoningen in een groene omgeving, vijf lagen hoog, gegroepeerd in haken of stroken met opvallende ruime verkavelingen. Na ruim dertig jaar moet het gebied ingrijpend worden vernieuwd. De woningen en de woonomgeving zijn zowel fysiek als functioneel sterk verouderd; door de verder gaande verstedelijking neemt de diversiteit aan bevolkingsgroepen en activiteiten toe; door de aanleg van nieuwe infrastructuur en de bouw van nieuwe woonwerkgebieden ligt het gebied niet meer op de grens tussen stad en land maar midden in de zuidwestflank van de Amsterdamse regio.

Strategie raamwerk

De stedelijke ontwikkeling rond het Zuidwestkwadrant brengt met zich mee, dat delen van het raamwerk in een andere positie komen te liggen en daardoor hun oude betekenis verliezen. De gekozen stedenbouwkundige strategie is gericht op de transformatie van deze delen tot nieuwe betekenisdragers van het gebied. Daarbij wordt de vernieuwing van de openbare ruimte verbonden met de reconstructie van de aangrenzende bebouwing en de aanpak van de achtergelegen bebouwingsvlakken. De aanpak betreft de grote groenstroken en de Calandlaan. Deze laatste vervult nu gedeeltelijk de oorspronkelijke functie van de Lelylaan waardoor het belang ervan is toegenomen. In het plan wordt deze ontwikkeling versterkt door vernieuwing van het wegprofiel en uitbreiding van winkel- en bedrijfsruimten zodat de bedrijvigheid in het Zuidwestkwadrant geconcentreerd kan worden langs deze drukke stadsstraat. De groenstroken in het gebied worden in het plan versterkt als groenvoorziening van de wijk door herinrichting in de vorm van respectievelijk een waterpark en een stadspark. De parken vormen een nieuwe 'setting' voor de woonbebouwing en bieden aanleiding voor verdichting langs de randen. Deze bestaan uit reeksen nieuwe woongebouwen, die samenspielen met de

b

bestaande hoogbouw in Osdorp, en die de parken een architectonische begrenzing geven.

Vernieuwing bebouwingsvlakken

In het stedenbouwkundig plan wordt de vernieuwing van de bebouwingsvlakken nadrukkelijk betrokken op de vernieuwing van het raamwerk. Het plan gebruikt de aanpak van de grote open ruimten en de afbakening van verschillende vormen van grondgebruik als kader voor de vernieuwing van de woongebieden. De verdere verstedelijking van het Zuidwestkwadrant vraagt om een duidelijker onderscheid tussen private en openbare sfeer. De gekozen stedenbouwkundige strategie is gericht op het in ruimtelijke en fysieke zin formaliseren van de gemeenschappelijke ruimte door het ontwerp van overgangen en grenzen. De open opzet van het gebied wordt gecombineerd met het grondgebruik en de beheersvorm van de gesloten stad, zodat de bebouwingsvlakken kunnen worden herverkaveld in kleinere eenheden, waarin gebouwen op een specifiek grondstuk betrokken zijn. Deze herverkaveling wordt gekoppeld aan de herinrichting van straten en gemeenschappelijke tuinen en de renovatie of reconstructie van bebouwing.

Dynamiek

In de loop van de tijd is het programma van de gebiedsontwikkeling verschillende keren ingrijpend gewijzigd onder invloed van economische omstandigheden (bouwkosten, afzetmogelijkheden e.d.) en wisselende beleidsvisies van betrokken partijen. Deze dynamiek is betrekkelijk gemakkelijk opgevangen, aangezien de bestaande stedenbouwkundige structuur van wegen en grondstukken uitgangspunt was voor de rest van de gebiedsontwikkeling. Dit zorgt voor continuïteit op ruimtelijk vlak (de bestaande structuur zorgt voor een vanzelfsprekend verband tussen oud en nieuw en tussen de diverse deelprojecten onderling) én op procesmatig vlak (flexibiliteit bij de invulling van deelprojecten).

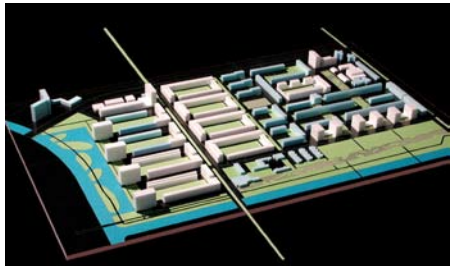
- a luchtfoto jaren '60
- b ligging in de stad

- flexibiliteit planproces
- c maquette plan 1998
  - d maquette plan 2001
  - e maquette plan 2005

- f bestaande situatie
- g nieuwe situatie

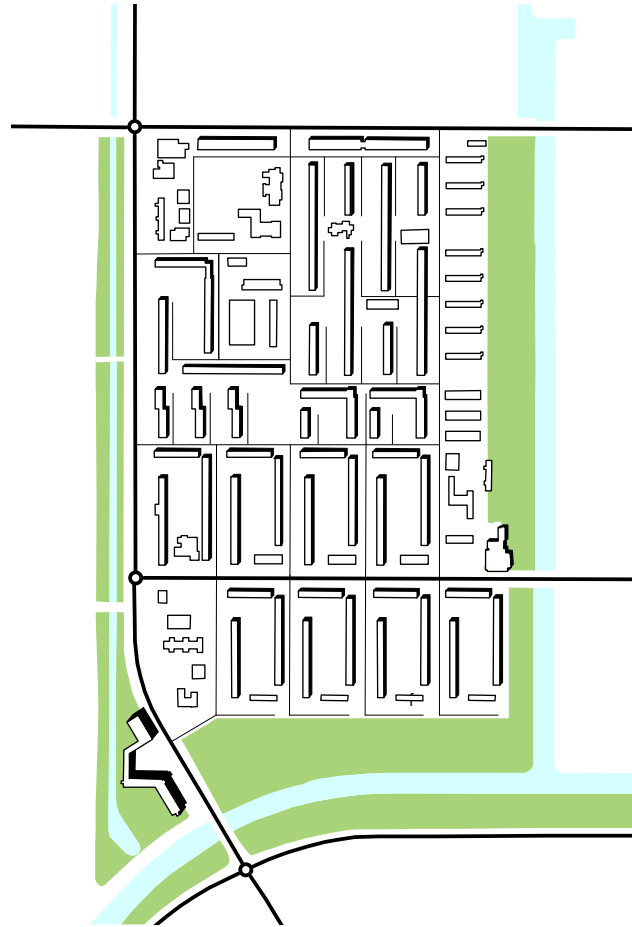
c

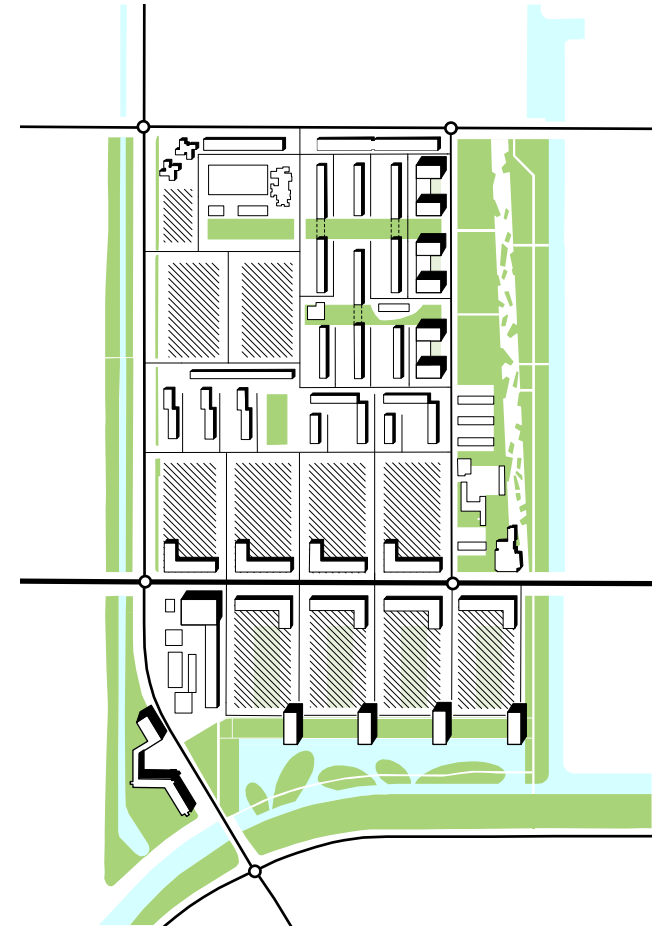
d

e

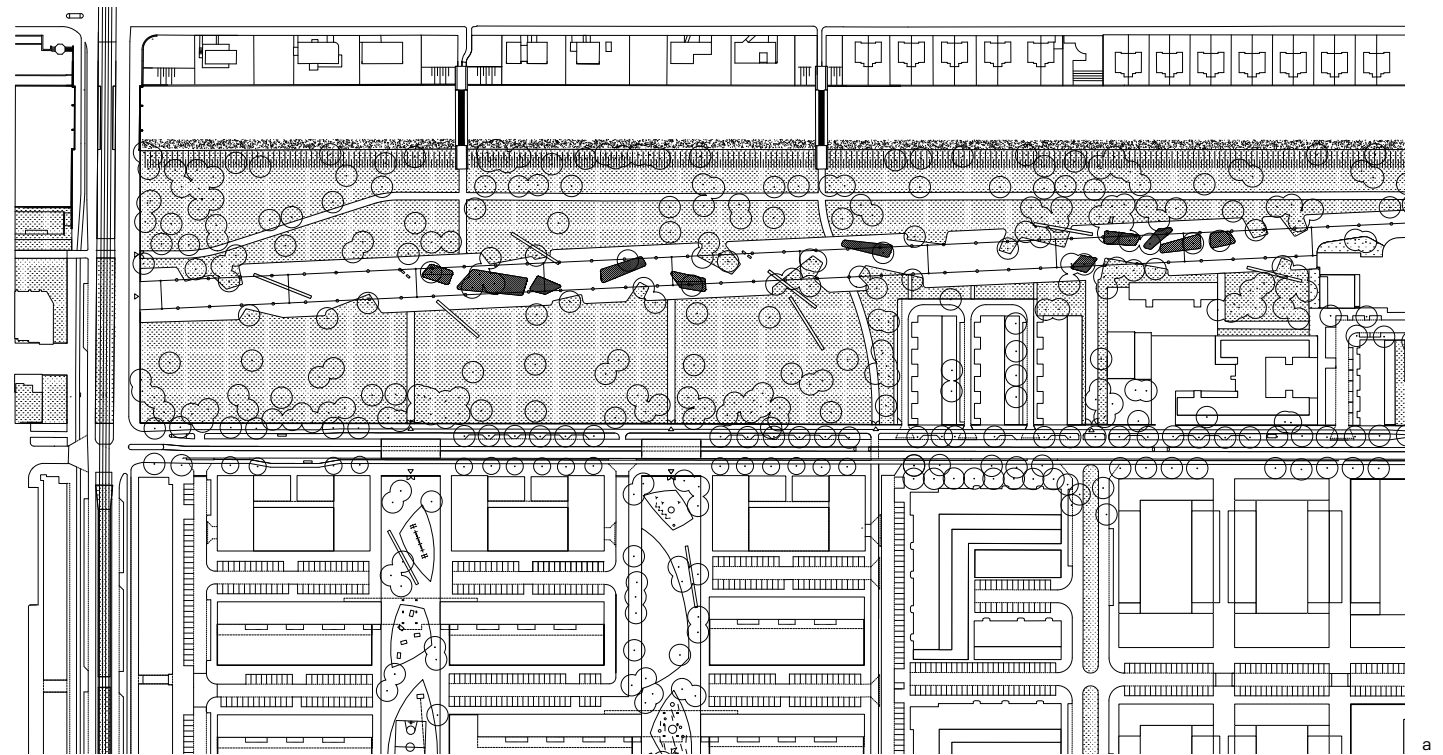
f

g

- a plankaart Stadspark
- b Calandlaan (stadsstraat met winkels)
- c woongebouwen Parkrand (De Nijl Architecten)

- d plankaart Waterpark
- e eilanden in het Waterpark
- f groenzone tussen Stadspark en Waterpark
- g Waterpark
- h parkeerdek met woongebouwen aan Waterpark (Wiel Arets Architects)

a

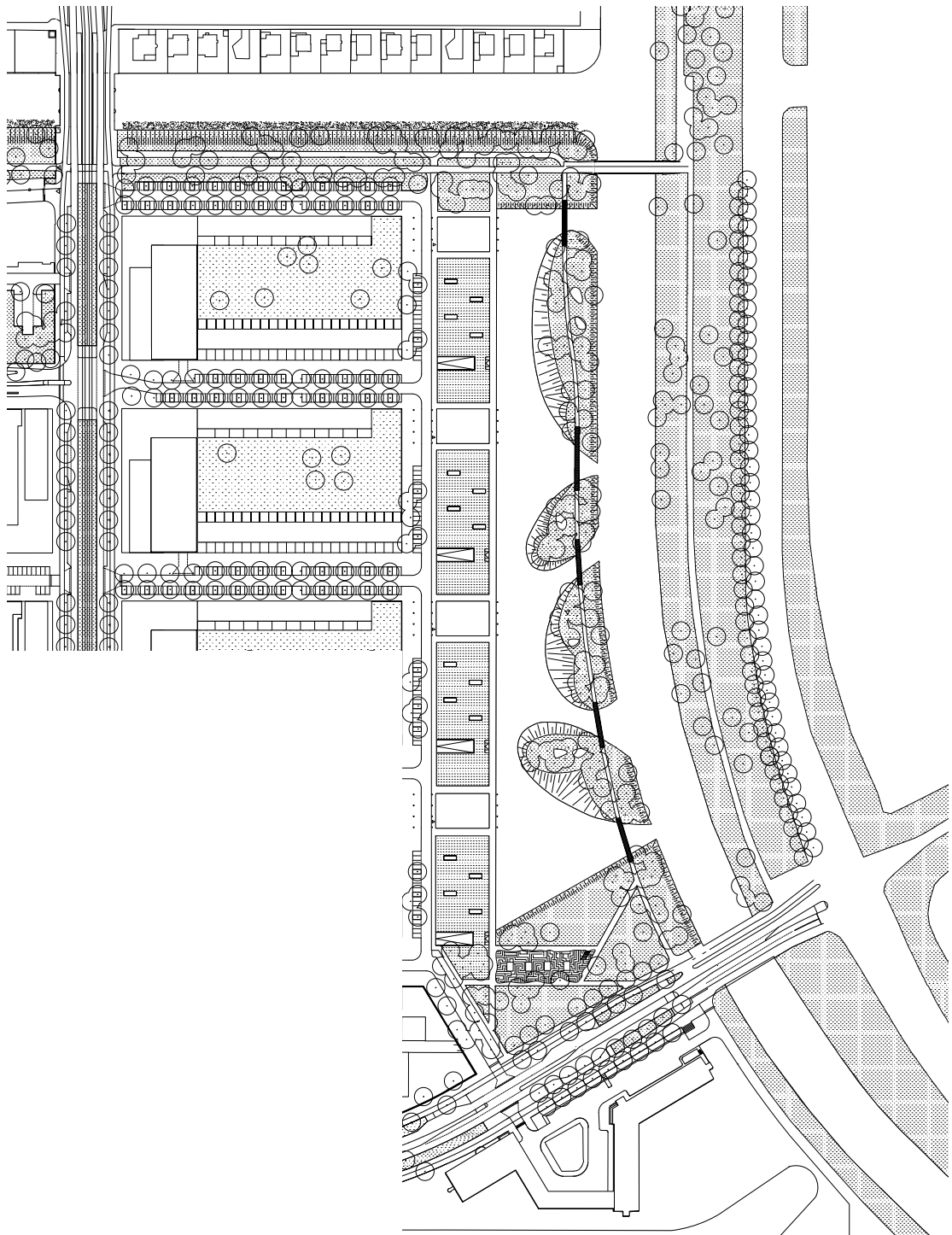

b

c

e

f

g

h

- a Stadspark begrenst door reeks woontorens (De Nijl Architecten)
- b Waterpark begrenst door reeks woontorens (Wiel Arets Architects)

